

איזורים ומיד ממשיחיות

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

מגיד מראשית

תורתו של המגיד זיע"א לפרשת השבוע

עבודת הכהן הגדול בוידויו והלבנת חוט השני

במאמר זה מבאר רבינו את כוחה הגדול של התשובה הפנימית, שהיא העלאת החטאים והמחשבות זרות לשרשם.

וענין זה מיוסד על מה שכבר נתבאר בריבוי מקומות בדברי רבינו ותלמידיו שהביאו משמו, ששורש כל החטאים והמחשבות זרות, הוא בשבעת המידות שירדו מדרגתם המקורית בשבעת המידות הקדושות שהם טוב גמור, לעולמות התחתונים, ושמקורם - כלומר הכוח שממנו נתהו, והוא מהותם הפנימית - היא החכמה העליונה שהיא מקור ושורש לכל מידה והתעוררות ונטייה בכל הנפשות והרוחות בעליונים ובתחתונים. והעלאת המחשבות זרות לשרשם, באופן של העלאה נכונה ושרשית אשר יש לה העמדה ואחיזה של קיימא, היא על ידי תשובה פנימית בהתבוננות עמוקה בגדלות הש"ת, המביאה לידי תשוקת הנפש ושיבתה אל מקורה להשתפך אל חיק אביה, לחדש את כל המידות, שיתעוררו לפעול רק בעת שיש בהם קיום מצוות ה' יתברך לבד, ואז נמצא שסיבת החטא ופנימיותו היינו המידה הרעה שיצאה לפועל על ידי החטא עולה לשרשה השורש שמשם נמשכים כל המידות, והמידה הזאת שממנה נבעה התאוה הרעה נשתחררה מכבליה ויצאה לחירות אל גבול הקדושה - ספירת החכמה, שורש כל השכלים והמידות.

ואז המידה עצמה מתכללת בכח החכמה, ואדרבה שם היא מוסיפה כוח ואומץ בחכמה העליונה להוסיף ולהמשיך אותה מידה בדרך המתוקנת, ולהמשיך משם את המידות הטובות לאותו האדם השב בתשובה באופן השלם, וממילא נעשים לו זדונות כזכויות, היינו שאותם מידות עצמם שהיו בתוכם, האהבות זרות והיראות כל רעות וכיוצא. נהפכים בעצמם לאהבת ה' ויראתו, וזו היא המתקה גמורה שנמשלת בבחינת התכללות כל הגוונים בגוון 'לבן', שהוא שורש כל הגוונים.

והוא על דרך שנתבאר בדברי רבינו ובשמו בריבוי מקומות על מאמר חז"ל וחילופיהם בגולם, שאפשר להעלות כל דבר לשרשו בחכמה שהיא שורש הכל בחינת גולם שאין לו צורה, ולשנות את מציאותו, וממילא הוא הדי לענין התשובה, שכשאדם משיב את כוחותיו לשרשו, על ידי שמתוודה על חטאיו באותיות פיו, בתשובה מאהבה שעל ידה מדבק את האותיות בשרוש החטאים שהם מידות העליונות - אהבת ה' ויראתו וכו', בכך משיב את האותיות שפגם בהם - על ידי שהשתמש בהם כנגד רצון השי"ת, על ידי זה משיב את כל האותיות לשרשם, וממילא נעשים מזדונות זכויות.

וענין זה שייך לא רק בחטאים, אלא גם במחשבות זרות הטורדים ומפריעים לעבודת הדבקות והנקראת "פיזור הנפש", היינו שהנפש אינה דבוקה בה', אלא טרודה בכל מיני עניינים זרים מדבקות השם יתברך, שעל ידי זה מתרחקת מהשם יתברך, ועל ידי 'תשובה' זו משיב את הנפש למקורה ושורשה ברוך הוא.

וזהו כוחם המיוחד של הצדיקים על פני כל ישראל, שהם דבוקים תמיד בעולם זה, היינו שמעלים את המידות עצמם כפי שהם בכוחות הנפש לשרשם, על ידי שמתדבקים בכל מהותם ונפשותם בחכמה העליונה, היינו שמדבקים את 'רצונותיהם' שלמעלה מהחכמה ב'רצון הבורא', וזהו השתנות המהות ממש, שמהות הנפש עצמה מתכללת כולה בבחינת אור אלקותו יתברך אשר ממנה נחצבה וירדה לעולם, ואין בה שום חלק זר אשר יגרום לה חציצה וירידה משרשה, והיא החכמה העליונה הנקראת 'אין', ואין הכוונה להארת החכמה הנמשכת בנפש על ידי מחשבת 'אין' וביטול, אלא אל דרגת ה'חכמה' הנעלה מאוד, והנקראת 'מזל', שהיא למעלה מחלק הנשמה שמתלבש בדרך השגת השכל, אלא הוא חלק הנשמה שלמעלה מהאדם ושממנו נמשכת חלק הנשמה אשר בנפש האדם, ואשר ממנו 'נוזל' ונמשך השפע הרוחני לאדם.

וכשהצדיק עושה את רצונו שיהיה רק כפי רצון הבורא יתברך שמו, שזוכה אין לו תאוות כלל כנגד רצון השי"ת, כיון שכל המידות המתעוררות בקרבו הם רק מכח אותו רצון של הבורא יתברך השורה בקרבו בדרך משכן קבע, הוא זוכה להתדבק בחלק נשמה זה שלמעלה מהנשמה שבגוף, ואז זוכה שפועל למעלה אפילו בלא תפילה, כי רצון הבורא שורה עליו, ונעשית נפש הצדיק וכלי מוכן אל השראת מרכבת אלקותו יתברך בעולם, ואז זוכה לקיום מאמר חז"ל (אבות פ"ב מ"ד) עשה רצונו כרצונו, כדי שיעשה רצונו כרצונו, היינו שמכיון שהצדיק רוצה רק מה שהקב"ה רוצה, אז רצונו נעשה 'מרכבה' לרצון הבורא, וממילא כל מה שהוא רוצה - רוצה גם הקב"ה.

והדברים אמורים גם לגבי תיקון הנשמות שנעשה על ידי התשובה ששבים בני ישראל ביום הכיפורים אל הקב"ה, ובכך מתקנים את הנשמה שתהיה צחה ונקיה ולבנה, וממילא נמתקים מעליהם כל הדינים והקב"ה ממלא רצונם, אבל הצדיק שמכניע רצונו תמיד להקב"ה, יש לו כוח זה תמיד, שכל העולמות מתנהגים על ידו, וכשרואה איזה פגם או איזה אדם שנשמתו נפגמה, הוא יכול להחזירו לשרשו, ולעורר בו הרהורי תשובה מבלי שום דיבור או מעשה, כמו הכהן הגדול ביום הכיפורים שתיקן את נשמותיהם של כל ישראל.

אֲשַׁכַּל הַכֹּפֵר דוֹדֵי לִי בְּכַרְמֵי עֵין גִּדִי וְגו' (שיר השירים א יד). הִנֵּה נוֹדַע כִּי הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים עַל יְדֵי עֲבוֹדַת הַדְּבֹר וְהוֹדִי שֶׁלֹּו שְׁעַל יְדֵיהֶם מַעֲלָה אֶת הָאוֹתוֹת שֶׁנִּפְלו עַל יְדֵי הַחַטָּאִים וּמִדְבַקֵם אֶל שְׂרָשָׁם, מְכַפֵּר עוֹוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה הָיָה מְלַבֵּין לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית (יומא סח:) שהלשון זהורית היה בגוון אדום המורה על דין, והיינו הדינים המתעוררים מחמת עוונות בני ישראל, והתלבנות מורה על כפרת העוונות, **כִּי הָיָה מְבִיא הַכֹּל לְשָׂרְשׁוֹ** באותיות התורה שהם שורש כל האותיות, ובכללם אותיות החטא שנכתבו ויצאו לפועל על ידי עוונות בני ישראל.

וְעַל יְדוֹ הָיָה נַעֲשֶׂה הַצְּבַע לָבָן כִּי כֹל הַמִּידוֹת נִמְשָׁכִים מֵהַחֲכָמָה שֶׁהִיא בַחֲיִנַת 'לּוּבָן', וְשֶׁם שׁוֹרֵשׁ כֹּל הַמִּידוֹת בְּטֵהֲרָתָם, שְׁעֵדִיין לֹא נִתְעוּוֹתוּ מִכוּוֹנַת הַבוֹרָא בְּבִרְיָאתָם, כְּפִי שְׂאִירַע בִּירִידַת הַמִּידוֹת לַמָּטָה שֶׁשֶׁם נִתְעַרְבוּ טוֹב בְּרַע, **כִּי כָּל הַמְרָאוֹת יְכוּלִים לְצַבֵּעַ חוּץ מְלָבָן, שְׂאִינוֹ כִּי אִם כְּשֶׁהִיא מִתְחַלֵּת בְּרִיתוֹ, וזה מורה על כך שהגוון הלבן הוא גוון עצמי של עצם הדבר ושרשו, **עַל כֵּן הָיָה נַעֲשֶׂה לָבָן, לְהָרְאוֹת שֶׁהַכֹּל כְּבָר נִמְתַּק בְּשָׂרְשׁוֹ** ושורש כל המידות והתאוות הכל בחכמה אינו אלא קדושה גמורה, וזהו שאמרו בגמרא (יומא סז.) מנין שקושרין לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח, שנאמר (ישעיה א יח) אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו.**

וְזֶהוּ 'מְכַל חַטָּאֵיְכֶם לְפָנַי ה' תְּטַהְרוּ' (ויקרא טז ל), דְּהֵינּוּ שֶׁכָּל חַטָּאֵיְכֶם עֲצָמָם, הֵם הוֹעִילוּ להביא תענוג למעלה על ידי שיבת החיות שבהם לשרשם, היינו כשאתם שבים ביום הכיפורים, **כְּשֶׁבָּא 'לְפָנַי ה' כשאתם זוכים להתקרב אל המקום הזה הנקרא 'לפני ה' שאתם דבוקים ברצון העליון, תְּטַהְרוּ',** מכח זה תקבלו כח טהרה מלמעלה ממקום נשגב זה, באופן שעל ידי עליית החטאים לשרשם, הם מתכללים במידות העליונות שמהם נחצבו, כפי שהם חקוקים

בחכמה העליונה שהיא מקור כל המידות, ואז מתעוררים למעלה המידות העליונות כפי שהם מתקונות בתכלית, ומשפיעות רוח טהרה של מידות הקדושה.

וְהוּא עַל דֶּרֶךְ מַה שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנוּם לְבָרְכָה (יומא פו): זְדוּנוֹת נַעֲשׂוּ לוֹ כְּזָכוֹת, לְפִי שֵׁישׁ יוֹתֵר תַּעֲנוּג מִי שֶׁהִיא טָמֵא וּבְדֶרֶךְ רְחוּקָה וְאַחַר כֵּן נִתְקַרַב וְנִטְהַר כיון שהוא דבר חידוש יותר, ולכן גורם שעשועים למעלה. **וְזֶהוּ (ברכות לד): בְּמָקוֹם שֶׁבַעֲלִי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים** אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד **וְכֹן. וְזֶהוּ** נרמז במאמר הכתוב **(איוב לד יט) 'לֹא נִפְרַשׁ שׁוֹעַ לְפָנַי דָּל, דְּהֵיִינוּ מִי שֶׁהִיא דָּל תַּחֲלָה** שפגם במידות שנתדלדלו ונתרחקו ממקורם, וחזר בתשובה, וה'שוע' - הוא הצדיק מעיקרא, שעשיר בתורה ובמצוות, ולא ניכרת חשיבותו יותר מ'דל' - הרשע שחזר בתשובה, כיון שכל חטאיו נתכללו בשרשם.

וְהִנֵּה אָמְרוּ (תענית כד): מַה הוֹעִילָה תַּפְּלָתוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל וְכֹן כנגד תפילת רבי חנינא בן דוסא, ומשמע מדברי הגמרא שתפילת הצדיק מועילה יותר מתפילתו של כהן גדול, **וְהֵיִינוּ שֶׁהַצַּדִּיק יָכוֹל לַעֲשׂוֹת הַשְּׁתַּנּוֹת בְּכָל עֵת שִׁירְצָה, מַה שְׁאִין כֵּן כֹּהֵן גָּדוֹל דּוֹקָא בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים** כי ענינו של יום הכיפורים הוא שאז מאיר שורש השרשים לישראל, ולכן יכול הכהן גדול לעשות השתנות, מה שאין כן הצדיק שרצונו דבוק תמיד ברצונו יתברך, יכול לעשות השתנות בכל עת שירצה.

וְזֶהוּ הַחֲלוּק בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאֻמוֹת הָעוֹלָם, שְׂאִינָם יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת הַשְּׁתַּנּוֹת כלל בשפע הנמשך אליהם הן ברוחניות והן בגשמיות, שאין להם שום תפיסה בשורש השפע וכן אינם יכולים להמשיך משם שפע חדש, **כִּי אִם לְהֵבִיא מִמָּקוֹם לְמָקוֹם** האומות בתפלתם יכולים רק להמשיך את השפע שנגזר להם מראש בכללות, שיבוא דווקא אל זה האדם או האומה ואל מקום שמתפללים עליו, **מַה שְׁאִין כֵּן בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבַּרְךָ** שהם בניים למקום ושורשם הוא בעצמות רצונו יתברך כפי שהבן נמשך מעצם מחשבת האב, ולכן דבוקים במזל 'נוצר חסד' (נוצר אותיות רצון), **וְהֵם יְכוּלִים לְהֵבִיא** את הנהגת העולם שמתנהג על ידי מידות חסד וגבורה כל אחד ואחד לפי מעשיו, ולהחזירו לְשֵׁרֵשׁ הַשְּׂרָשִׁים שֶׁמִּמֶּנּוּ נִתְהַוָּה כֹּל והוא אור החכמה שורש כל המידות - בחינת 'לובן' שממנו אפשר לעשות השתנות לכל הגוונים וכדלעיל, והם ממשיכים משם שפע חדש, משא"כ האומות כוחם הוא רק להשתמש במידות שיש להם כפי רצונם לאיזה אהבה או יראה שרוצים, אבל אינם יכולים לחזור ולהעלות את המידות לשרשם.

וְהוּא יִתְבַּרְךָ מַחֲמַת אַהֲבָתוֹ אוֹתָנוּ

המתעוררת מגודל הנחת רוח והשעשועים בהעלאת המידות אל המחשבה הקדומה - "שורש השרשים שממנו נתהווה כל", **מִשְׁנָה בְּכָל עֵת מֵרַע לְטוֹב אֶפְלוּ בְּלֹא תַּפְּלָה, כִּי הָא דְרַבִּי חֲנִינְא בֶן דּוּסָא שֶׁגָּלָה רְצוֹנוֹ בְּלִבָּד** כיון שכל העולמות תלויים ומקבלים חיות מהצדיק, שבשעשועים שגורם למעלה מחדש וממשיך רצון לבריאת העולמות, וממילא מוכרחת כל הבריאה לעשות רצונו בדרך ממילא בלי תפילה, **וְזֶה (תהלים קמה יט) 'רְצוֹן יִרְאִי יַעֲשֵׂה'** אפילו ברצון לבד, גם כאשר הצדיק לא התפלל על זה אלא רק אמר שכן רצונו. [והיינו מכיון שדיבור הצדיק דבוק בשרשו, ובדבורו לבד מעלה את העולמות שיהיו דבוקים ברצון העליון, ונעשה מ'רצון' - 'צנור' שיתמשך השפע על ידו].

וְזֶהוּ (שבת קנו). 'אִיִן מְזַל לְיִשְׂרָאֵל. דְּהֵיִינוּ מִדְּרַגַּת חֲכָמָה נִקְרָא אִיִן, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (איוב כח יב) 'וְהַחֲכָמָה מֵאִיִן' תַּמְצָא' החכמה נמשכת על ידי מי שמחזיק עצמו ל'איין' שהוא שפל בעיניו, וממנה נמשך ה'מזל' כלומר נזילת השפע וירידתו לישראל, **וּמִמֶּנָּה נִתְהַוָּה הַכֹּל, כִּי 'כָּלֶם בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ' (תהלים קד כד)** שכל העולמות נעשו מאורה של החכמה ושפעה, והיינו חכמת אלקות שממנה נוצרו הפרטים שהם ידיעת אלקות שיש בכל נברא ונברא והיא המחיה אותם בכל עת, **וְהִיא נִקְרָאת מְזַל** והוא מזל 'נוצר חסד', נוצר אותיות רצון, היינו הרצון והשפע שממשיך הצדיק על ידי שמייחד עם רצונו ברצון השי"ת והנחת רוח שגורם על ידי זה למעלה, ועל ידי זה נמשך השפע לעולמות, **עַל דֶּרֶךְ (במדבר כד ז) 'יֵזַל מִים מִדְּלִי'וֹ'** המזל העליון ישפיע את השפע ההמכונה מים

על ידי 'דליו' הצדיק שממשיכו ומביאו לעולם כמו דלי, ועל ידי זה נמשך השפע לְיִשְׂרָאֵל, ולכן כיון שישראל מקבלים ממידה זאת שהיא שורש כל המידות ביכולתם להחזיר את כל המידות לשרשם, משא"כ אומות העולם, וכמו שנתבאר.

ועתה מבאר רבינו את הפסוק (שיר השירים א יד) **אֶשְׁכַּל הַכֶּפֶר דּוֹדִי לִי בְּכַרְמִי עֵין גְּדִי**, ומקדים לזה הקדמה:

וְנִקְרָאת הַחֲכָמָה גַּם כֵּן עֵין, כִּי הַחֲכָמִים נִקְרָאִים עֵינֵי הָעֵדָה (שיר השירים רבה א טו) משום שממשיכים לעולם את אור החכמה, והיא בחינת ראייה והסתכלות, שהיא ההמשכה של החכמה. **וְזֶהוּ 'אֶשְׁכַּל הַכֶּפֶר, כִּי אִישׁ שֶׁהִכַּל בּוֹ (שיר השירים רבה א סב, סוטה מז): דְּהֵיִנוּ צַדִּיק שֵׁישׁ בּוֹ חֲכָמָה** ש"ממנה נתהווה הכל" (כלשון רבינו), **בְּכָל פַּעַם 'הַכֶּפֶר'** מכפר הוא על החטאים על ידי שמעלה אותם לשרשם בחכמה, ועל ידי זה **'דוֹדִי לִי'** שנמשך 'דודי' על ידו לעולם.

'דודי' הוא כינוי להמשכת שפע ידידות אלקות לעולם על ידי הצדיקים, **וְאִין צָרִיף לְהַמְתִּין עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים.**

וְהַכֶּפֶר' הוא מְלִשׁוֹן 'כַּפּוּרֵי זָהָב' (עזרא א י), שֶׁהוּא לְשׁוֹן קַנּוּחַ (זבחים צג): שהיו הכהנים מקנחין את הדם שבאצבעותיהם בשפת המזרק, **שֶׁמִּקְנַח הַדָּבָר הַהוּא,** המידה הקדושה שחכמת האלקות שבו נתכסתה בלבושים והסתירים, והצדיק מקנח את הלכלוך המסתיר על מציאותו האמיתית שהכל בחכמה נעשה וכל מציאותו האמיתית היא חכמה, **וּמִבְיָא אֶל שְׂרָשׁוֹ** שהוא המידה הקדושה כפי שנכללת באור החכמה המאיר בה את בחינת הא'יין' שעל ידי זה הוא תיקונה, **וּמִשְׁתַּנָּה עַל יְדוֹ** מצירוף של אותיות של מחשבה זרה, לאותיות התורה שהם שורש האותיות והמידות הללו.

וּפִרְשׁ הַכְּתוּב לְמָה הוּא כֵּן, לְפִי שֶׁ'בְּכַרְמִי עֵין גְּדִי, דְּהֵיִנוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרָאִים כָּרֶם (שמות רבה ה יב) וזהו 'בכרמי' - בבני ישראל הנקראים כרם, שורה ומתגלה על ידי החכמים בחינת 'עין' הוא הַחֲכָמָה שהיא בחינת ראייה והסתכלות ורוחנית והוא דבוק בבחינה זאת, **'גְּדִי, הוּא הַמְּזַל** נוצר חסד שהוא ממשיך את החכמה לישראל, **עַל דֶּרֶךְ 'הַאוֹמֵר גַּד גְּדִי וְסִנּוֹק לֹא אֲשַׁכֵּי** ובשכי, יש בו משום דרכי האמורי' **וְכֹן (שבת סז:),** ושם מוכח שלשון "גדי" הוא כינוי למזל, כלומר מכיון שישראל דבוקים בחכמה שהיא ה'מזל', ועל ידה ממשיכים שפע מלמעלה, לכן יכולים הם להעלות את שורש האותיות של העוונות והחטאים למעלה, **וְדוֹ"ק.**

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

